

ESGLÉSIA

PELS DIFÍCILS CAMINS DE LA MISSIÓ OBRERA, de Jordi Bertran. Col·lecció «1968, Temps de Concili». Editorial Nova Terra. Barcelona 1968.

No es tracta aquí, certament, de fer l'apologia d'un llibre perquè l'experiència de l'autor, la riquesa del tema, les seves perspectives i el seu contingut — o el seu mateix títol — no et deixin indiferent ni et rellisquin a flor de pell. Diguem-ho d'entrada humilment: és clar que deixarà indiferents tots els sepulcres emblanquinats, i amb preferència els escribes i els fariseus de tota mena. Que no temi, però, el lector justament escamnat per certes pseudo-crítiques, puix que nosaltres encara ho estem més que no ell. Però vet aquí que aquesta obra que es presenta tota ella com una recerca, que no té cap pretensió, que defuig l'exhibicionisme i els **slogans** demagògics, que no ha nascut precedida per timbalers ni **fans**, i empra, sovint, l'estil d'un senzill carnet de ruta, és una obra important, que no passarà ràpidament. I, no cal dir, d'una gran actualitat, ara i aquí, és a dir, en l'actual moment eclesial d'indecisió postconciliar i en la renaixença del conjunt de la nostra comunitat eclesial més enllà de l'esperit i de l'estructura monolítica de **ghetto**.

Per damunt de tot, aquestes planes tenen el valor — i les limitacions — d'un testimoniatge viscut coratjosament, fins a les darreres conseqüències, i constitueixen una reflexió sobre l'itinerari d'uns cristians que s'han submergit en la gran aventura del món obrer.

Ens equivocariem de mig a mig si creïem que per això ens plantejaven una visió parcial de les pistes de la missió o potser una problemàtica marginal. Tot al contrari, precisament perquè no són unes consideracions teòriques o simplement abstractes, sinó existencials i plenes de realisme evangèlic, aquestes planes toquen molts dels temes (i no pas d'esquilletes) que es troben avui al cor de l'existència cristiana i dels debats teològics més vius. I llegint-les — pensem ara en la maduració de la fe en alguns militants obrers — hom s'adona fins a quin punt la nostra fe ha estat de vegades un enunciat abstracte, una imatge infantilista, i com, paradoxalment, la missió obrera no és cap afegit a la missió (així com la missió ja no pot considerar-se com un afegit a l'Església), sinó que, en un cert sentit, l'esdevenidor de tota la missió passa justament per la missió obrera i pels seus difícils camins. I aquest capgirament de perspectives, que pot espantar tant certs professio-

Jordi Bertran

nals de la domesticació de l'Esperit, comença a ésser assimilat per bon nombre de creients sincerament conciliars.

Per això, si hi ha un Poble de Déu en marxa, el problema no rau pas sempre en la nova frontera sociològica o teològica, ans sovint en la vella frontera i en les antigues rutines. Així, aquest assaig ple d'autenticitat és tot ell una invitació al diàleg postconciliar i a la construcció d'unes comunitats cristianes reals (a l'extrem oposat de les capelletes i de les microesglésies), sense invocacions farisaïques a una unitat **slogan** (que juga a favor del **statu quo**), però fent via ja cap a una unanimitat en el pluralisme, cap a un compromís evangèlic. I aquestes planes demostren a bastament que per a uns cristians de casa nostra la imaginació, el coratge, la fidelitat tornen a esdevenir paraules engatjades. És clar que sí, que ens trobem davant una obra discutible, perfectible, en algun punt qui sap si poc rigorosa, amb una part doctrinal una mica esquemàtica, a parer nostre, i que, per acabar, hom ha pogut titllar d'apassionada. I bé: tot això és, si per cas, ben secundari i no interfereix gens en les seves línies mestres.

L'autor parteix d'un estudi de la teologia i de l'actitud de la missió avui, ho i constatant que a noves formes de vida corresponen noves formes de comunicació de l'Evangeli de nou, per concloure que és l'home que cal evangelitzar, però vivint en comunitats. I subratlla també que el gran pecat de les estructures de l'Església ha estat d'apagar el foc revolucionari dels treballadors: «Hem pecat contra la comunitat obrera. Hem pecat contra la comunitat eclesial».

Evoquem ara tan sols els capítols de la segona part — titulada **Experiències i nous camins de missió** — per remarcar-ne l'interès: Tasca del laic en la missió. Pastoral parroquial missionera. Nous estils de missió en el sacerdot. Per a arribar finalment a les pistes de la missió obrera. Com que ens resta ja poc espai,

farem ressaltar, entre molts d'altres, alguns dels punts més remarcables del premi Carles Cardo 1967, que són tot el capítol titulat **Laïcitzar l'evangelització dels laics**, on manifesta que el factor laic és essencial en la missió, i particularment les seves referències als laics-profetes i al profetisme comunitari (pàg. 99 i ss.). O el seu resum d'una història d'educació missionera (pàg. 114) i l'apartat «Camins de la missió en el treball», sobre els sacerdots en el treball, o potser l'evolució pastoral d'un company sacerdot, provocat pel seu treball (esp. pàg. 178-79). Tots aquests són punts que hauríem volgut comentar. Acontentem-nos d'assenyalar la seva observació asenyada (pàgina 202 i ss.) que «amb l'angoixa sacerdotal de trobar noves formes de vida, els sacerdots, volent-nos laïcitzar

molt, podríem imposar un nou tipus de clericalisme...».

L'obra de mossèn Bertran és d'un cap a l'altre conscient i compromesa; hom no juga amb els mots ni amb els laics, o amb l'Església, ni tampoc amb la vida obrera. El seu no és un gest anarquitzant: els conceptes equip, comunitat, encarnació, són el seu teló de fons. És una obra constructiva però exigent. Tan exigent, que no tem d'afirmar que aquesta aventura no és una experiència que fa l'Església en estat de missió, sinó que és la condició de l'Església en aquest món. I ben segur únicament amb aquesta convicció — i per aquells difícils camins — la institució-Església s'alleugerirà de privilegis mundans i esdevindrà una comunitat en estat de missió, al cor mateix de tota la humanitat.

JOSEP M. PIÑOL.

ASSAIG

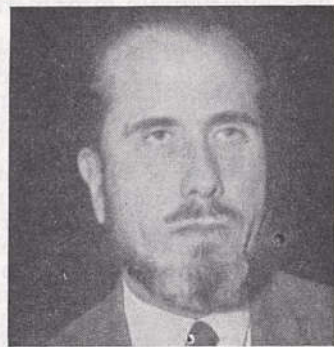
DOS POBLES IBÈRICS (Portugal i Catalunya), de Fèlix Cucurull. Premi Josep Yxart, 1966. «Biblioteca Selecta». Editorial Selecta. Barcelona 1967.

Fèlix Cucurull, que fins ara ens havia donat llibres de poesia o de narració, ens presenta, en el que comentem, la seva primera obra d'assaig.

De fet ens presenta, no un assaig, sinó dos, ben diferenciats, tant en el tema com en el seu plantejament, seguits d'alguns articles, recollits i reunits en aquest volum, que són com uns afegits en el llibre. Tot plegat queda unit, només, per la intenció de l'autor i pel títol. Fèlix Cucurull, ell mateix, ens assenyala aquesta manca aparent d'unitat, quan en el seu pròleg ens parla d'«escrits aplegats en aquest volum».

En el primer assaig: «Portugal, Catalunya i l'Iberisme», ens presenta tots els antecedents de les relacions culturals i polítiques que han existit entre aquests dos pobles. Ens hi parla de l'iberisme més o menys utòpic de Maragall; dels treballs del lusòfil i també iberista Ribera i Rovira; i ens hi comenta extensament el llibre que el portuguès Juli Navarro i Monzó va dedicar a Catalunya l'any 1908.

En el segon assaig: «Consideracions entorn de la Saudade», ens hi estudia les diverses formes de sentir aquesta «saudade», i ens hi presenta la importància que aquest sentiment té en la psicologia col·lectiva del poble portuguès. L'autor creu trobar-hi un paral·lisme amb la nostra enyorança. I més que un paral·lisme, una identitat. «Tot sembla indicar que és cert que el poble català comprèn i viu aquest sen-

Fèlix Cucurull

timent tal com el comprèn i el viu el poble portuguès.»

És innegable que Fèlix Cucurull és actualment, entre nosaltres, el qui coneix més profundament el moviment intel·lectual portuguès, però en el seu llibre, més que presentar aquest moviment intel·lectual, ha volgut fer-nos conèixer, en el primer assaig, les relacions històriques entre els dos pobles, i en el segon, una possible aproximació psicològica.

És un esforç benemerit de l'autor, molt més benemerit atès el fet que en general es tracta de dos pobles ibèrics que s'ignoren mútuament.

Portugal, anímicament, està lluny de Catalunya, com si estigués separat de nosaltres per mil mons desconeguts o mil mars profundes. I el mateix podríem dir de Catalunya respecte a Portugal. I, això no obstant, algun dia es pot produir entre nosaltres, peninsulars, un problema de convivència; almenys així ho creuen els iberistes i tots els federalistes. És en tots els conceptes positiva, per tant, aquesta tasca d'aproximació entre Portugal i Catalunya que ha emprès l'autor d'aquest llibre. — MANUEL CRUELLS.